

LESBRIEF VOOR 'DE BLAUWE SCHUIT' van Lieve Hoet

- 1 Inleiding
  - 1.1 Waarom zou je werken rond dit boek?
  - 1.2 Praktische aanwijzingen bij deze lesbrieven
    - 1.2.1 Doelgroep
    - 1.2.2 Werkwijze
    - 1.2.3 Leerplannen
- 2 Praktijkideeën
  - 2.1 Inleiding
  - 2.2 Opdrachten rond de tekst
    - 2.2.1 Algemeen
    - 2.2.2 Tekstfragment
    - 2.2.3 Zelf creatief aan het verhaal werken
  - 2.3 Opdrachten rond de auteur
    - 2.3.1 Biografie
    - 2.3.2 Bibliografie
    - 2.3.3 Thematiek
  - 2.4 Opdrachten rond het geschiedkundig verhaal
    - 2.4.1 De tijd, waarin het boek zich afspeelt
    - 2.4.2 Een standenmaatschappij
    - 2.4.3 Brugge
    - 2.4.4 Jan van Eyck
    - 2.4.5 Boekdrukkunst
  - 2.5 Zoektocht in Brugge
- 3 Slotwoord
- 4 Appendix

1 Inleiding

1.1 Waarom zou je werken rond dit boek?

De Blauwe Schuit is niet enkel een liefdesverhaal over twee jongens, die op hetzelfde meisje verliefd worden- wat jongeren zeker aanspreekt-, het is ook een historisch verhaal. De geschiedenis van de drie hoofdpersonages is sterk verweven met hun positie in het vijftiende eeuwse Brugge.

Sleutelthema's, die in het boek aan bod komen zijn:

* *De middeleeuwse standenmaatschappij* waarbij adel en ambachten soms met de wapens tegenover elkaar staan. Anselm Adornes is de zoon van de burgemeester, terwijl Pieter Scaephoofd een eenvoudige wever is. Hun verschillende afkomst heeft niet alleen gevolgen voor hun onderlinge relatie, ze zal ook een beslissende rol spelen in hun huwelijksplannen. Doorheen het verhaal wordt de vraag gesteld of je ooit aan je afkomst kan ontsnappen.

Het verschil tussen de standen wordt extra in de verf gezet tijdens de viering van Vastenavond. Dan trekken jongeren met *de blauwe schuit* door de straten van Brugge. Met hun spel zetten ze de heersende hiërarchie op zijn kop.

* *Het historische Brugge* vormt niet zozeer het decor voor de gebeurtenissen, het heeft echt een invloed op het leven van Anselm, Pieter, Elisabeth en de andere personages. Ze leven intens mee met de vele feesten en optochten, zoals de Heilige Bloedprocessie en de steekspelen. Ze leren elkaar kennen in het huis van Jan van Eyck en vinden elkaar later terug op de markten of in de kerk.

* *De geschiedenis ten tijde van Filips De Goede* wordt door de persoonlijke betrokkenheid van de personages concreter. Gevechten, schermutselingen en berechtingen hebben een rechtstreekse impact op het leven van de personen in dit vijftiende eeuws verhaal.

* *Het liefdesverhaal zelf* stelt de lezer voor persoonlijke vragen. Hoe zou ik nu reageren in die situatie? In hoeverre bepaal je afkomst en de plaats en de periode waarin je geboren wordt je verdere leven? Heb je jouw toekomst zelf in handen?

1.2 Praktische aanwijzingen bij deze lesbrief

1.2.1 Doelgroep

Deze lesbrief is vooral bedoeld voor leerlingen van de tweede graad ASO, TSO en KSO.

1.2.2 Werkwijze

De opdrachten werden zo gekozen dat er een ruim aanbod is. Ze kunnen opgelost worden in verschillende lessen, vooral in de lessen Nederlands en geschiedenis, maar ook in lessen Plastische Opvoeding. Het kan individueel of in groep.

Ze hoeven natuurlijk ook niet allemaal opgelost te worden (persoonlijke keuze van de leerkracht).

1.2.3 Leerplannen

De opdrachten komen tegemoet aan de leerplannen van de tweede graad, zowel voor de lessen Nederlands als voor de lessen geschiedenis.

Nederlands:

* Spreken/gesprekken voeren: vb opdrachten 2.4.3 d en e

* Lezen: vb opdrachten rond auteur

2.4.1 g

* Schrijven: vb 2.2.3 o

* Literatuur: vb 2.2.1.1 b, 2.2.2

* Taalbeschouwing: vb 2.2.1.1 d, 2.2.1.2 a, 2.2.2 k

Geschiedenis:

* In de tweede graad wordt de westerse samenleving tussen Oudheid en ‘Moderniteit’ bestudeerd. Het verhaal dat zich afspeelt in de late Middeleeuwen past hier perfect in.

* Het historisch denken kan via verhalen aangebracht worden.

* Het verleden begrijpen vraagt aandacht voor het alledaagse gedrag uit die tijd. Vb. 2.2.3 s; 2.4.1

* Door dit persoonlijke verhaal is de betrokkenheid van de leerlingen bij die periode veel groter.

* Eindtermen, die door het werken met dit boek aan bod kunnen komen zijn:

Kennis, inzicht en vaardigheden i.v.m. het historische referentiekader.

Kennis, inzicht en vaardigheden i.v.m. de integratie tussen het historische referentiekader en de samenlevingen tot ca. 1800. Vooral voorbeelden van normconformerend en normafwijkend maatschappelijk gedrag, vanuit toenmalige maatschappelijke waarden.

Historische redenering

Historische rapportering

Ook de *vakoverschrijdende eindtermen* kunnen aan bod komen via deze opdrachten.

Vb. leren leren, sociale vaardigheden (in het rollenspel...), opvoeden tot burgerzin (in de vergelijkingen tussen de 15e eeuw en nu)

2 Praktijkideeën

2.1 Inleiding

Als aanloop naar de opdrachten kan vertrokken worden vanuit verschillende gezichtspunten.
Vb. Vastenavond: vroeger en nu.

Brugge: vroeger en nu.

Een schilderij van Jan van Eyck: Wat betekent het voor ons? Spreekt het ons nog aan?

Standenverschil...bestaat dat nu nog?

Karakertekening van de personages: hoe belangrijk is dat in een verhaal?

Is de taal van een verhaal afhankelijk van de inhoud?

2.2 Opdrachten rond de tekst

2.2.1 Algemeen

2.2.1.1 Opbouw van het verhaal.

- a. Over welke tijdsperiode speelt het verhaal zich af?
- b. Wie zijn de hoofdpersonages?
- c. Wordt er gewerkt met flashbacks? Waar? Voorbeeld? (blz vermelden)
- d. Wordt het verhaal anders (andere taal, ander tempo, andere sfeer) geschreven naargelang het personage dat belicht wordt? Geef enkele voorbeelden.
- e. Anselm en Pieter weten gedurende een lange tijd niet dat ze op hetzelfde meisje verliefd zijn. Hoe wordt dat in het verhaal opgelost?

2.2.1.2 Kenmerken van het verhaal.

- a. Is dit een realistisch verhaal? Bewijs dit met een kort fragment. (blz)
- b. Waaraan merk je dat het om een historisch verhaal gaat? Leg dit uit in een 15-tal zinnen.

2.2.1.3 Inhoud

- a. Geef in het kort weer waarover 'De Blauwe Schuit' gaat. (maximum 15 zinnen)
- b. Beschrijf het karakter van Anselm, Pieter en Elisabeth. Illustreer met voorbeelden uit het

boek (vermeld telkens de bladzijde)

- c. Wat betekent 'de blauwe schuit'? Hoe verklaar je die titel?
- d. Hoe kun je de Brugse opstand van 1436-1438 omschrijven?
- e. Welke invloed heeft die Brugse opstand gehad op het leven van Anselm en Pieter?
- f. Hoe kun je verklaren dat Anselm en Pieter, ondanks hun verschillende achtergrond, toch vrienden worden?
Zoek enkele aanwijzingen in het verhaal die dat aantonen. (blz vermelden)
- g. Elisabeth voelt zich tot de twee jongens aangetrokken. Wat zoekt ze bij Pieter, dat ze bij Anselm niet vindt en omgekeerd?
- h. Welke feestelijkheden worden in het verhaal verwerkt? Noem ze op.

2.2.2 Tekstfragment: p. 172 t/m p. 176.

- a. Welk hoofdpersonage wordt hier gevolgd?
- b. Hoe wordt duidelijk gemaakt dat het hier over de late Middeleeuwen gaat?
- c. Vergelijk de houding van oom Jan en tante Lysbette t.o.v. een eventueel huwelijk tussen Pieter en Elisabeth de Blasere.
- d. Op welke manier wordt hier verwezen naar het begin van het boek?
- e. Hoe wordt in de tekst duidelijk gemaakt dat Pieter en Anselm sterk verbonden zijn met hun stad Brugge?
- f. Welk belangrijk bericht heeft Anselm Pieter te vertellen?
Welk belangrijk bericht geeft hij hem nog op het laatste ogenblik mee?
- g. Verklaar waarom Elisabeth 'ziek' is als Pieter haar gaat opzoeken.
- h. In de late Middeleeuwen heersten andere zeden dan in onze tijd. Zoek in dit fragment een voorbeeld.
- i. Is dit fragment boeiend opgebouwd? Hoe wordt de aandacht van de lezer vastgehouden?
- j. Hoe typeert tante Lysbette haar man?
Hoe typeert Pieter zijn tante?
- k. Zoek in dit fragment:

- 1 samengesteld woord:
- 1 voorbeeld van figuurlijk taalgebruik:
- 1 actieve zin:
- 1 passieve zin:
- 1 enkelvoudige zin:
- 1 samengestelde zin met onderschikking:
- 1 samengestelde zin met nevenschikking

2.2.3 Zelf creatief aan het verhaal werken: keuzemogelijkheden:

- a. Schrijf zelf 2 bladzijden, die zich afspelen net voor 'De Blauwe Schuit' begint. Vertel wat Pieter doet. (Je vindt heel wat aanwijzingen in de loop van het verhaal) Gaat hij naar school? Met wie gaat hij om? Hoe leeft hij? Wat beleeft hij? Leeft zijn moeder nog?
- b. Beschrijf Elisabeth, zoals jij ze aan een vriend(in) zou voorstellen.
- c. Welk griezelig verhaal had Pieter ook kunnen vertellen aan Elisabeth en Katelijne tijdens het onweer? (Hou rekening met de tijd!)
- d. Schrijf en/of speel de scène waarbij Anselm zijn vader probeert te overtuigen dat Elisabeth voor hem de ware is en niet Margareta. (Hou rekening met de manier waarop de kinderen toen met hun ouders omgingen)
- e. Schrijf en/of speel de tweestrijd, die Elisabeth voert wanneer ze moet kiezen tussen Anselm en Pieter. Dit kan een monoloog zijn of een gesprek met Katelijne. Wie van de twee zou **jij** kiezen? Waarom?
- f. Schrijf en/of speel de scène waarbij Elisabeth in het klooster op haar bed ligt en de herinneringen aan Anselm en Pieter oproept.
- g. Beschrijf en/of speel het bezoek van Anselm aan Jan Van Eyck.
- h. Zoek één van de schilderijen van Jan Van Eyck op en maak op basis van dit gegeven een eigentijdse versie van dit schilderij.
- i. Maak een collage, waarbij je de tegenstellingen tussen arm en rijk in die tijd uitdrukt.
- j. Met welke personages zou je **nu** een blauwe schuit bevolken? (beschrijven en/of spelen)
- k. Maak een fototocht door Brugge en leg alle plaatsen vast, die een rol spelen in het boek.

(zie ook: 2.5)

- l. Ontwerp een affiche voor een toneel, gebaseerd op 'De Blauwe Schuit'
- m. Zoek in de bibliotheek of op Internet andere (jeugd)boeken, die zich afspelen in de late Middeleeuwen.
Je kan bv zoeken bij Google op: 'jeugdboek Middeleeuwen Brugge' of 'jeugdboek late Middeleeuwen'. Daar vind je alvast heel wat interessante tips.
- n. Vergelijk 'De Blauwe Schuit' met 'Floris en Belle' van Paul Kustermans.
Geef aan :
  - waarin ze overeen komen
  - waarin ze verschillen
  - of het einde in de beide boeken past in de geest van de late Middeleeuwen
  - welk boek je het mooist vindt en waarom
- o. Maak een krantenartikel over het ongeluk op het einde van 'De Blauwe Schuit'
  - voor een kwaliteitskrant
  - voor een populaire krant
- p. Schrijf een artikel voor een tijdschrift waarbij de reporter Elisabeth interviewt.
- q. Schrijf de brief die Anselm naar Elisabeth stuurde kort na de brand.
- r. Schrijf de brief, die Pieter naar Elisabeth schreef, na de brand, maar die hij nooit verstuurde.
- s. Welke ingrediënten voor een maaltijd worden in de tekst vernoemd?
Stel twee menu's op. Eén voor het gezin van Pieter, één voor het geplande huwelijk van Anselm.

2.3 Opdrachten rond de auteur

Werkwijze: De leerlingen kunnen voor deze opdracht een ICT-oefening maken op basis van de website van uitgeverij Lannoo (www.lannoo.com) of van de website van Lieve Hoet (home.tiscali.be/lievehoet)

Voor ‘de thematiek in de verschillende boeken’ kunnen verschillende groepen elk één boek bekijken, waarna klassikaal de thema’s kunnen vergeleken worden.

2.3.1 Biografie

2.3.1.1 Geboren in:

2.3.1.2 Geboren op:

2.3.1.3 Woonde in:

2.3.1.4 Beroep:

2.3.1.5 Andere bijzonderheden:

2.3.2 Reeds gepubliceerde boeken:

2.3.3 Thematiek in de verschillende boeken.

a. Welk thema komt in meerdere van haar boeken voor?

b. Zie je een verband met haar leven en/of haar beroep?

2.4 Opdrachten rond het geschiedkundig verhaal

2.4.1 De tijd, waarin het verhaal zich afspeelt

- a. In welke tijd speelt het verhaal zich af? (vanaf welk jaar tot welk jaar?)
- b. Geef enkele typische kenmerken van die tijd en illustreer telkens met voorbeelden uit het boek. (blz vermelden)
Toon aan hoe die tijd verschilde van de onze.

	Middeleeuwen	Nu
Beroepen		
Kleding		
Straten		
Winkels		
Verlichting		
Feestdagen		
Rechtspraak		
Godsdienstbeleving		

- c. Welke muziekinstrumenten en –genres werden in de late Middeleeuwen gebruikt?
Geef enkele voorbeelden uit het boek. (blz vermelden)
- d. Welke historische personages komen in het boek voor? Geef ook telkens hun functie.
- e. Niet alleen in Brugge was het rond 1436-1438 onrustig, ook in andere steden rommelde het.
Wat was dikwijls de oorzaak van die opstanden?
- f. Hoe werd Filips II later genoemd?
Hoe ver strekte zijn rijk zich uit?
- g. Zoek 5 woorden, die nu niet meer gebruikt worden. (blz vermelden)
Hoe noem je dergelijke woorden?

Waarom worden ze nu niet meer gebruikt?

2.4.2 Een standenmaatschappij

- a. Op Vastenavond werd er gespot met kerk, staat, adel...Denk maar aan de blauwe schuit. Zoek eens op of dit nu nog zo is tijdens de carnavalsvieringen. (bij ons, Binche, Venetië, Rio de Janeiro...)
- b. Er is ook een groot verschil tussen arm (Pieter) en rijk (Anselm).
Zoek voorbeelden i.v.m.:
kleding, huisvesting, gezondheid, studie, eten, gedrag, maatschappelijke positie.
Werk dit ook schematisch uit.

Had een rijke steeds voordeel? Geef een voorbeeld uit het boek. (blz vermelden)
- c. 'Macht' is ook in Anselms tijd belangrijk. Illustreer dit met een voorbeeld uit het boek.(blz)
- d. Zou Elisabeth in onze tijd anders hebben gereageerd? Argumenteer je antwoord.
- e. Waren er in die tijd mogelijkheden om op te klimmen naar een hogere stand? Geef voorbeelden uit het boek.
Het verhaal loopt slecht af voor alle personages die tegen hun stand ingaan. Betekent dit dat je je toekomst niet kan ontlopen? Argumenteer.

2.4.3 Brugge

- a. Kun je in het huidige Brugge nog gebouwen terug vinden, die er in Anselms tijd al stonden? Welke?
- b. Zijn er nog feesten en gewoonten uit die tijd overgebleven? Welke?
- c. Waar vind je het graf van Anselm Adornes? Wat weet je over dit graf en over het gebouw waarin het zich bevindt?
- d. Werk een **gidsbeurt** uit voor je medeleerlingen over één van de plaatsen, die in het boek voorkomen.
- e. Informeer bij Info Toerisme in Brugge wanneer er rondleidingen gegeven worden, hoeveel ze kosten, welke formules er bestaan....

2.4.4 Jan van Eyck

- a. Geef nog enkele andere meesters uit de tijd van Jan van Eyck, telkens met 1 belangrijk werk.

- b. Een schilder was in die tijd een ambachtsman. Zelfs Jan van Eyck deed gewoon schilderwerk. Wat heeft hij in Brugge, als gewone ambachtsman, geschilderd? (blz ?)
Toch was hij een zeer gerespecteerde man. Hoe merk je dat?
- c. Jan van Eyck verfijnde de schilderkunst. Zoek op hoe in die tijd een schilderwerk tot stand kwam. Waar wordt dit in het boek beschreven? (blz)

2.4.5 Boekdrukkunst

- a. Hoe werden de boeken in die tijd vervaardigd?
- b. Waar en wanneer ontstond de boekdrukkunst? Wie speelde daar een belangrijke rol in?
- c. Een Vlaamse jeugdauteur schreef een boeiend boek over het ontstaan van de boekdrukkunst. Geef de titel van het boek en de auteur. Waar en wanneer speelt dit verhaal zich af?
- d. Bestonden er in het midden van de 15e eeuw al openbare bibliotheken?
Wordt dit in het verhaal vernoemd? Waar? (blz)
Hoe denkt Anselm over het ter beschikking stellen van boeken voor iedereen?
Noem enkele werken, die in de bibliotheek van de rijken te vinden waren.

2.5 Zoektocht in Brugge

Een bezoek aan Brugge kan je op vele manieren doen, maar het loont vooral de moeite als je niet onvoorbereid gaat. Je kan bijvoorbeeld eerst de opdrachten van 2.4.3 uitvoeren. In Brugge zelf kan je de volgende opdrachten oplossen. Zo leer je, naast de bekende gebouwen en plaatsen, ook iets minder voor de hand liggende delen van Brugge kennen. En kan je een dag rondlopen in het verhaal van *De Blauwe Schuit*.

- a. Op het plan van Brugge, dat je hierna vindt, staan nummers, die overeenkomen met gebouwen of plaatsen, die in het verhaal een rol spelen. Ga op zoek in het centrum van Brugge en schrijf bij elke naam het overeenkomstige nummer.

Gebouw of plaats	Nr	Gebouw of plaats	Nr
Stadhuis		Prinsenhof	
Onze-Lieve-Vrouwekerk		Hof van Gruuthusen	
Sint-Salvatorkerk		Kruispoort	
Sint-Jacobskerk		Poortersloge	
Speelmanskapel		Schuttershof van de Sint-Jorisgilde	
Belfort		Markt	
Jeruzalemkerk		Genuese loge	

Nog enkele tips voor onderweg:

- Loop het stadhuis gerust eens binnen, het brengt je onmiddellijk in een middeleeuwse sfeer.
- Ook de Onze-Lieve-Vrouwekerk is meer dan één bezoekje waard!
- Misschien wil je liever de volledig gerenoveerde schatkamer van de Sint-Salvatorkerk zien?
- De Sint-Jacobskerk is dan weer beroemd om haar prachtige schilderijen en koperen grafplaten.
- De Speelmanskapel, op de hoek van de Speelmansrei en de Beenhouwersstraat, heeft nu een heel andere bestemming!
- Loop het belfort eens binnen, de toren op en tel eens de treden!
- De Jeruzalemkerk (of beter: de Jeruzalemkapel) moet je zeker bezoeken! Het Calvariebergaltaar is er niet de enige bezienswaardigheid. Recht tegenover de Jeruzalemkerk staat een lang huis. Hier woonde één van de hoofdpersonages uit het verhaal. Je kan hier ook een bezoek brengen aan het kantcentrum in de oude godshuisjes.
- Het Prinsenhof was in Anselm Adornes' tijd nog veel uitgestrekter (met o.a. een dierentuin!).(zie bijgaande afbeelding uit 1641)
- Het hof van Gruuthusen is nu een museum. Je kan er o.a. de keuken terug vinden, zoals ze was op het ogenblik dat Anselm en Pieter elkaar voor de poort ontmoetten.
- De Kruispoort is nog altijd een belangrijke ingangspoort voor de binnenstad.
- De slanke Poortersloge weerspiegelde zich in het water (nu?). Zoek ook het beertje van Brugge.
- Het schuttershof van de Sint-Jorisgilde ligt ongeveer nog op dezelfde plaats, waar Anselms oom ooit de grond aankocht. Nu nog bestaat de schuttersgilde.
- De basisstructuur van de markt is gelijk gebleven, de bedrijvigheid ook.

-Let aan de Genuese loge op de prachtige ingang. Die was er toe ook al.(zie bijgaande afbeelding uit 1641)

b. Heel wat gebouwen en plaatsen zijn in de loop van de jaren verdwenen of kregen een andere bestemming. Op het plan vind je letters, die overeenkomen met die plaatsen.
Wat staat daar nu?

		Wat staat er nu?
Brouwerij De Sleutel	a	
Het huis van Elisabeth	b	
De Sint-Donaaskerk	c	
De Lakenhalle	d	
Sint-Jansbrug	e	

Enkele tips om je te helpen:

-De brouwerij De Sleutel vind je langs de Speelmansrei. Een opschrift aan de voorkant (Wulfhagestraat) geeft aan hoever de gebouwen van de brouwerij liepen.

-Het huis van Elisabeth stond er net naast.

-De Sint-Donaaskerk zelf kan je niet meer zien, maar probeer binnen te gaan in het hotel Crowne Plaza, daar kan je in de kelders nog interessante sporen aantreffen.

-De Lakenhalle (later 'Waterhalle' genoemd) was over de reien gebouwd, zodat schepen eronderdoor konden varen en er aanleggen om te laden en te lossen. (zie bijgaande afbeelding uit 1560)

-De Sint-Jansbrug lag voor de Poortersloge over het water, dat naar de Waterhalle liep. (zie bijgaande afbeelding)

c. Zoek de volgende details die in het boek ter sprake komen (neem er een foto van):

-kroontjes op de schouwen van het stadhuis (zie p 156)

-beertje op de hoek van de poortersloge (p 82)

-poort van het hof van Gruuthuse (p 44 en p 53)

-portier van de Sint Salvatorkerk (p 94)

d. Bij een bezoek aan een van de Brugse musea of het stadhuis kan je ook iets terugvinden uit het boek.

Duid met het overeenkomstig cijfer aan waar je de volgende voorwerpen vond.

(Je moet er zeker 5 vinden!).

1= hof van Gruuthusen

2= Groeningemuseum

3= het stadhuis

Een schilderij van Jan van Eyck	
Een schilderij waarop de kraan met de zwanen voorkomt Van welke schilder is dit schilderij?	
Een portret van Lodewijk van Gruuthuse	
Een portret van Filips II	
Een afbeelding van de Lakenhalle (wordt ook 'Waterhalle' genoemd)	
De kusplaat met het beeld van Maria en het kindje Jezus tussen twee zuilen Een schilderij met de leefkamer van Jan van Eyck	
Schilden van de verschillende gilden	
Kleding van de late Middeleeuwen	

3 Slotwoord

Beste leerkracht,

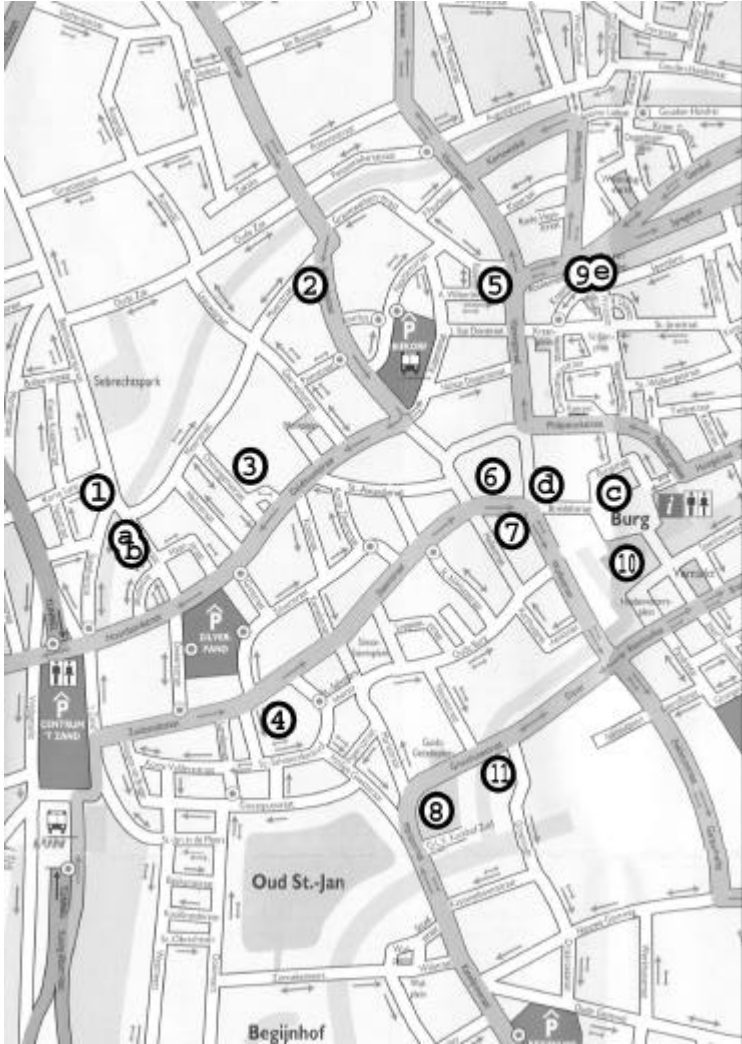
Standenmaatschappij, historisch Brugge, 15e eeuw, boekdrukkunst, schilderkunst of woordkunst... natuurlijk kan niet alles aan bod komen. De keuze zal anders zijn naargelang u vakoverschrijdend werkt met een andere leerkracht, de opdrachten gebruikt om één bepaald onderwerp uit te diepen, uw eigen accenten wil leggen. Ook de interesse en de opleiding van uw leerlingen en de beschikbare tijd spelen een rol. Wij gaven hier een waaier aan mogelijkheden, aan u de keuze!

Indien u nog vragen of opmerkingen hebt, twijfelt over de juiste antwoorden of de auteur wilt uitnodigen voor een lezing, kan u steeds mailen naar : lieve.hoet@tiscali.be

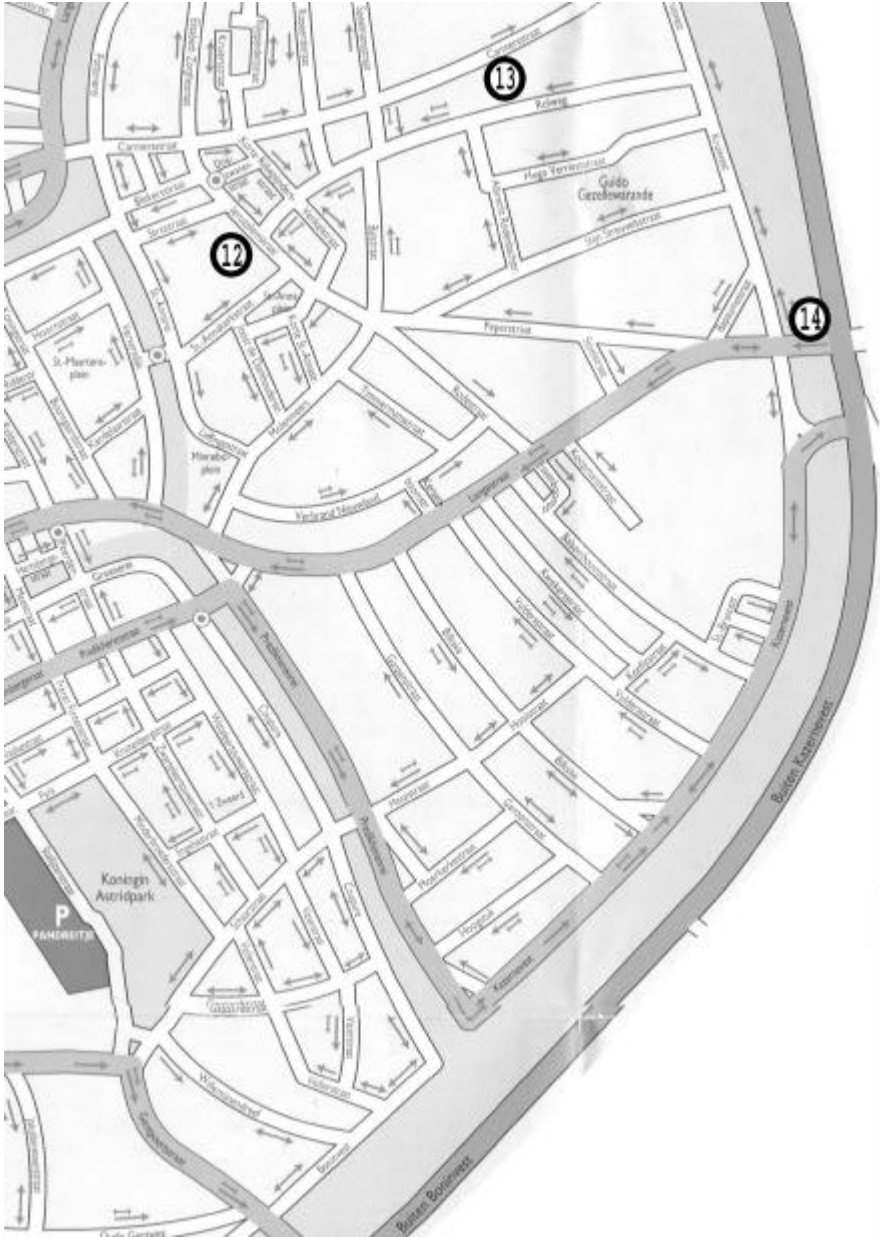
De Blauwe Schuit
ISBN 90-209-4891-1
© Uitgeverij Lannoo nv

4 Appendix

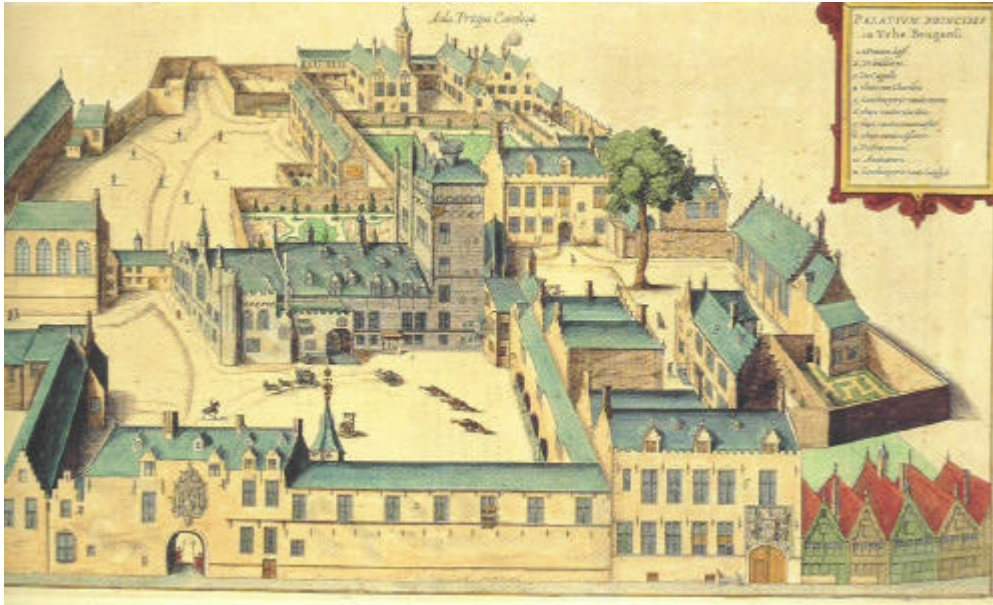
Plan 1 Brugge

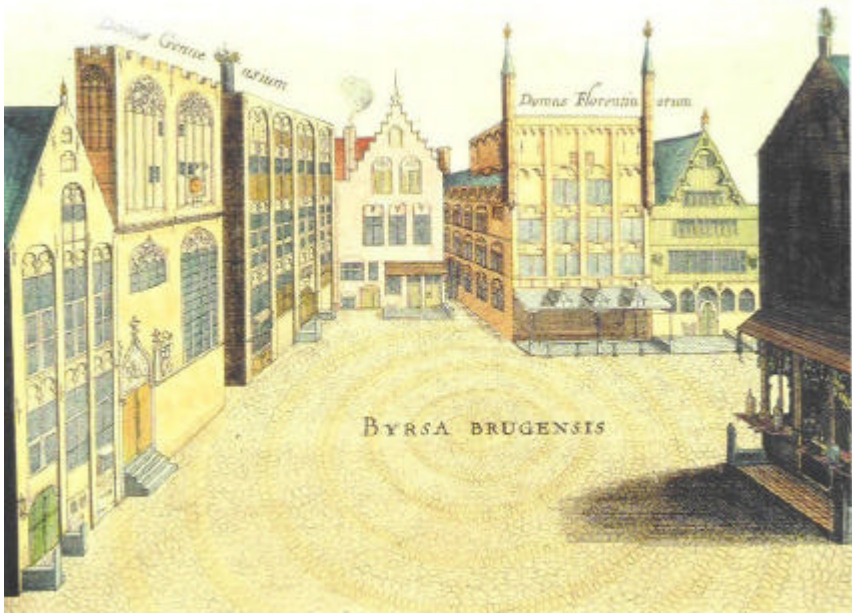
Plan 2 Brugge

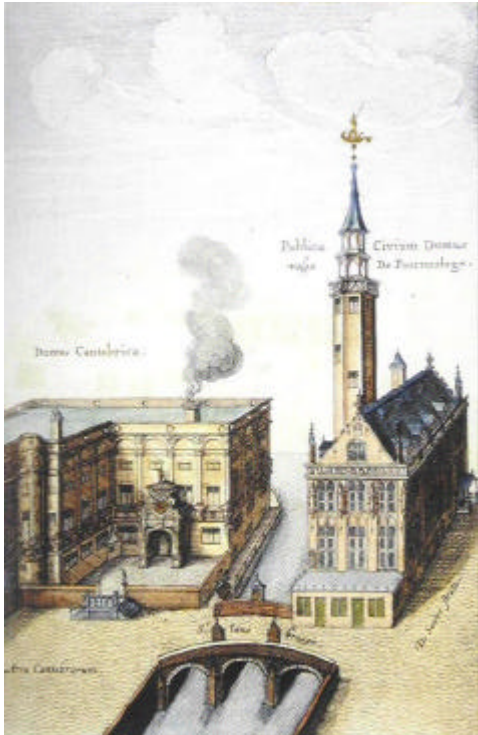
Prinsenhof

Genuese Loge

Sint-Jansbrug

Waterhalle

